

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบัน (1997) ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีอายุครบ 22 ปี และได้ดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมมาหลายฉบับคือ

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม (แผนการ 3 ปี) 1978-1980 ซึ่งเป็นแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ-สังคมหลังสงคราม

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับที่ 1 (แผนการ 5 ปีครั้งที่ 1) 1981-1985

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ฉบับที่ 2 (แผนการ 5 ปีครั้งที่ 2) 1986-1990

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ฉบับที่ 3 (แผนการ 5 ปีครั้งที่ 3) 1991-1995

5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมฉบับที่ 4 (แผนการ 5 ปีครั้งที่ 4) 1996-2000

แผนการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมดังกล่าวถูกสร้างขึ้นตามแนวทางและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของการประชุมสมัชชาของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในแต่ละครั้งคือ การประชุมสมัชชาครั้งที่ 3 ในปี 1982 การประชุมสมัชชาครั้งที่ 4 ในปี 1986 การประชุมสมัชชาครั้งที่ 5 ในปี 1991 และการประชุมสมัชชาครั้งที่ 6 ในปี 1996 ซึ่งการประชุมสมัชชาแต่ละครั้งก็ถูกดำเนินไปภายใต้เงื่อนไขและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น เนื้อหาการวางแนวทางและนโยบายของการประชุมสมัชชาแต่ละครั้งนั้นก็แตกต่างกันด้วย เช่น การประชุมสมัชชาของพรรคครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1982 ได้ถูกดำเนินไปภายใต้เงื่อนไขและสถานการณ์ของประเทศที่กำลังพบกับปัญหาวิกฤตและได้รับการดูแลช่วยเหลือจากค่ายสังคมนิยม เพราะฉะนั้น การวางนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของประเทศจึงได้เรียนแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของบริเตนประเทศสังคมนิยมที่มีประสบการณ์มาก่อน โดยได้สร้างระบบเศรษฐกิจแห่งชาติให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมคือสร้างปัจจัยเศรษฐกิจสังคมนิยมต่าง ๆ ขึ้น โดยเฉพาะได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงรูปการกรรมสิทธิ์ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ (Nationalisation) และระดมเกษตรกรจัดตั้งสหกรณ์เกษตรกรขึ้น พร้อมกันนั้นก็ได้สร้างระบบบริหารเศรษฐกิจแห่งชาติให้กลายเป็นระบบการบริหารแบบใช้แผนการและคำสั่งจากส่วนกลางเพื่อควบคุมเศรษฐกิจทั่วประเทศโดยเน้น 3 วิธีการบริหารเศรษฐกิจคือ

1. วิธีการใช้แผนการและคำสั่งหรือใช้คำสั่งบริหารเศรษฐกิจ
2. วิธีการศึกษาอบรมเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ
3. วิธีการบริหารเศรษฐกิจด้วยเครื่องมือทางเศรษฐกิจ

การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่การประชุมสมัชชาของพรรคครั้งที่ 3 ดังกล่าวมานั้นได้ รับการดูแลและช่วยเหลือจากบรรดาประเทศสังคมนิยมเป็นพิเศษ จึงทำให้เศรษฐกิจของสปป.ลาว ได้รับการพัฒนาให้ขยายตัวและแข็งแกร่งขึ้นทุก ๆ ปี แต่ต่อมาสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวความคิด เศรษฐกิจ และการเมืองในค่ายสังคมนิยมในทศวรรษ 1980 จึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสปป.ลาว เพราะฉะนั้น ในปี ค.ศ. 1986 การประชุมสมัชชาของพรรคครั้งที่ 4 ก็ได้วางแนวทางและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ที่ให้กลไกตลาดและราคาเป็นเครื่องมือบริหารเศรษฐกิจโดยได้ประกาศนโยบายดังกล่าวอย่างเป็นทางการและจัดสัมมนาเผยแพร่ให้สมาชิกพรรคข้าราชการและประชาชนรับทราบ และดำเนินการปฏิบัติอย่างรวดเร็วจนทำให้กลุ่มคนดังกล่าวต้องมีปัญหาทางด้านแนวความคิดแตกต่างกัน เช่น บางกลุ่มที่มีแนวความคิดแบบอนุรักษนิยมก็สังเกตกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวว่าเป็นการนำเอานโยบายเศรษฐกิจแผนใหม่ของเลนิน (New Economic policy) มามาใช้เพื่อพัฒนาประเทศ กลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งก็คิดว่าผู้นำได้มีแนวทางพัฒนาประเทศให้เดินตามเส้นทางทุนนิยม และอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้าใจนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมว่าเป็นการนำเอาวิธีการบริหารเศรษฐกิจแบบผสมผสานกันระหว่างสังคมนิยมและทุนนิยมโดยที่จะยังสามารถรักษาระบบสังคมนิยมไว้ได้เพราะพรรคประชาชนปฏิบัติลาวยังสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองอยู่ แม้จะมีความแตกต่างกันทางด้านแนวความคิดแต่ในที่สุดกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางและนโยบายของพรรคก็ไม่ได้ถูกกีดกันแต่ประการใดและได้ดำเนินไปด้วยดี จนถึงปี 1988 การประชุมของกรรมการบริหารงานของศูนย์กลางพรรคก็ได้กล่าวเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและได้ดำเนินการปฏิบัติในทั่วประเทศจนทำให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นในปี 1989 ประมาณร้อยละ 13 ที่ถือว่าเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงสุดในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา พอมาถึงปี ค.ศ. 1991 การประชุมสมัชชาครั้งที่ 5 ของพรรคประชาชนปฏิบัติลาวยังได้วางนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจต่อจากนโยบายที่ได้วางไว้ก่อนนั้น แต่ได้เน้นถึงการประกาศใช้และปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศโดยเฉพาะการบริหารเศรษฐกิจ ฉะนั้น จึงทำให้เศรษฐกิจในช่วงนี้ (1991-1995) มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.4 ซึ่งเป็นอัตราการเจริญเติบโตที่ใช้ได้ และพอมาถึงปี 1996 การประชุมสมัชชาของพรรคครั้งที่ 6 ก็ได้วางนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมในปลายศตวรรษที่ 20 โดยมุ่งเน้นปรับปรุงระบบการบริ

หารเศรษฐกิจและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพดีขึ้น พร้อมนั้นก็ได้ระดมทุกความสามารถและกำลังแรง เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติด้วย การวางนโยบายเศรษฐกิจและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของ สปป.ลาว ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1975 ถึงปัจจุบันนั้นได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นแต่ละระยะโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิรูปจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่โดยเริ่มตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมา จนทำให้การบริหารเศรษฐกิจแห่งชาติของสปป.ลาว มีลักษณะเหมือนกันกับการบริหารเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคนี้และสามารถนำเอาประสบการณ์ในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ได้ด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าการปฏิรูปเศรษฐกิจจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ได้สร้างพื้นฐานเศรษฐกิจที่จะทำให้เกิดมีความสัมพันธ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมมากขึ้น ซึ่งในอนาคตอาจทำให้ระบบเศรษฐกิจใหม่นี้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมได้ด้วยคือการปฏิรูปเศรษฐกิจได้ทำให้กลไกตลาดและราคามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น จนทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบด้านลบมากพอสมควร และรัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะรักษาสวัสดิการสังคมให้คงระดับเดิมไว้ได้ เช่น สวัสดิการด้านการศึกษาและสาธารณสุข นอกจากนั้น ความปลอดภัยในสังคมก็ได้ลดลง และอื่นๆ หมายความว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ-สังคมของ สปป.ลาว ได้กลายเป็นความสัมพันธ์แบบทุนนิมนับวันจะมากขึ้น หรือ อาจกล่าวได้ว่า ในอนาคต สปป.ลาว อาจกลายเป็นประเทศทุนนิยมโดยสมบูรณ์แบบก็เป็นได้ เพราะฉะนั้น ในตอนปลายของบทวิทยานิพนธ์บทนี้จึงจะขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิรูปเศรษฐกิจหรือการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสปป.ลาวว่า ควรดำเนินการมีขั้นตอนและระมัดระวังผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนและประเทศชาติด้วย